

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Wydział Wokalno – Instrumentalny

Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka

J a n G a ź d z i c k i

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

*Pluralizm stylistyczny w twórczości fortepianowej ostatnich
dekad XX wieku na przykładzie preludiów*

*Pawła Mykietyna, Henriego Dutilleux, Nikołaja Kapustina
i Alego Darmara*

*Pluralizm stylistyczny w twórczości fortepianowej ostatnich dekad XX wieku
na przykładzie preludiów Pawła Mykiety, Henriego Dutilleux,
Nikołaja Kapustina i Alego Darmara*

Streszczenie

Dysertacja ta składa się z dzieła artystycznego, które obejmuje nagranie audio preludiów fortepianowych Alego Darmara, Henriego Dutilleux, Nikołaja Kapustina i Pawła Mykiety, oraz z pracy teoretycznej, czyli tzw. opisu pracy doktorskiej. Nagranie zostało wykonane przez autora w 2015 roku w Bazylei. Opis pracy doktorskiej poświęcony jest rozważaniom na temat zbiorów preludiów wymienionych kompozytorów w kontekście ich dużego zróżnicowania i pewnych podobieństw – na tle pluralizmu stylistycznego panującego w muzyce fortepianowej ostatnich trzech dziesięcioleci XX wieku. Streszczenie to dotyczy opisu pracy doktorskiej.

W pierwszej części zarysowana jest historia gatunku muzycznego *preludium*, począwszy od jego pierwowzoru w postaci renesansowych *intonazioni*, aż po dwudziestowieczną różnorodność jego form i charakterów. Szczególną pozycję przypisano dwóm przełomowym dziełom: *Das Wohltemperierte Klavier* Johanna Sebastiana Bacha oraz *Preludium* opus 28 Fryderyka Chopina. W rozdziale tym została również podjęta próba wyznaczenia ogólnych cech tego gatunku muzycznego. Kolejne cztery części pracy dedykowane są wymienionym kompozytorom i ich preludiom.

Neoromantyczne *Six Préludes* tureckiego kompozytora, Alego Darmara, przedstawione są w drugiej części pracy. W początkowym rozdziale nakreślona jest historia muzyki w Republice Tureckiej, w której nastąpiło wiele istotnych przemian kulturowych, również w dziedzinie muzyki. *Six Préludes* omawiane są w dalszych rozdziałach w wielu kontekstach, także pod względem formy; odsłaniane są też tajniki procesów twórczych, w wyniku których powstały. Dzieła Alego Darmara podlegają wpływom orientalnym – zarówno tureckim, jak i kretańskim, które w połączeniu z estetyką muzyki neoromantycznej pozwalają na powstanie unikalnego rodzaju ekspresji. Szczególną pomocą przy powstaniu tego rozdziału były rozmowy autora tej pracy przeprowadzone z kompozytorem Alim Darmarem.

Trzecia część pracy prezentuje *Trois Préludes* Henriego Dutilleux na tle całokształtu jego twórczości. W tych dojrzałych utworach francuski kompozytor operuje starannie wypracowanym i dalece indywidualnym językiem muzycznym. Podczas analizy trzyczęściowego cyklu wspomniane zostają niektóre zasady kształtowania struktur muzycznych, w tym technika kompozytorska *écriture en éventail*. Autor tej pracy stara się nakreślić postawę estetyczną

kompozytora wywodzącą się z impresjonizmu francuskiego oraz przeprowadza dyskusję nad interpretacją tytułów tych trzech utworów.

W czwartej części omówionych zostaje pierwszych 12 utworów z cyklu *24 Preludia* op. 53 Nikołaja Kapustina. Kompozytor objął nietypową dla twórcy działającego jeszcze w Związku Radzieckim drogę – w jazzie odnalazł język muzyczny, który w kunsztowny sposób zamyka w tradycyjnych formach muzyki europejskiej. Jego wirtuozowskie, zaliczane do nurtu *Third Stream* miniatury, mienią się różnorodnością stylów jazzowych, w oryginalny sposób łącząc wpływy jazzu tradycyjnego i nowoczesnego (*modern jazz*). Dwanaście preludiów analizowanych jest zarówno z punktu widzenia ich oryginalnej stylistyki, jak i pod względem formy oraz meta-formy.

Piąta część pracy, poświęcona *Czterem Preludiom na fortepian* Pawła Mykietyna, zawiera rozdział dotyczący postmodernizmu, bowiem postawa estetyczna polskiego twórcy uważana jest za reprezentacyjną dla tego nurtu. W opisie tych wczesnych dzieł Mykietyna autor zwraca szczególną uwagę na ich formę, tendencje minimalistyczne, eufoniczne współbrzmienia, użyte skale oraz techniki kompozytorskie, jak również na zawarte w nich elementy intertekstualne oraz inne ciekawe cechy indywidualne tych dzieł.

W końcowych rozdziałach pracy zawarte są refleksje o różnorodnym podejściu czterech omawianych kompozytorów do gatunku muzycznego – *preludium*. Autor tej pracy rozpoznaje w przedstawionych tu dziełach fascynujące kompozycje, które wpisują się w obraz pluralizmu stylistycznego ostatnich trzech dziesięcioleci XX wieku.

Stylistic pluralism in piano music
of the last decades of the 20th century on the example of preludes
by Paweł Mykietyń, Henri Dutilleux, Nikolai Kapustin and Ali Darmar

Abstract

This doctoral thesis consists of two main parts – the artistic work and the theoretical section. The artistic work contains the audio recording of preludes for piano composed by Ali Darmar, Henri Dutilleux, Nikolai Kapustin and Paweł Mykietyń, while the theoretical section focusses on the description of the artistic work itself. The audio contains the author's own performance which was recorded in 2015 in Basel. The theoretical part of the thesis involves observations on the preludes by the above-mentioned composers, in particular contrasting and comparing their features – against the background of the stylistic variety predominant in the piano music genre of the last three decades of the 20th century. The following refers to the theoretical section of the thesis.

The history of the genre *prelude* – from its beginnings as the renaissance prototype *intonazioni* to its diversity of form and character prevalent in the 20th century – is outlined in the first section of the thesis. Two groundbreaking works are of special prominence: Johann Sebastian Bach's *Das Wohltemperierte Klavier* as well as *24 Preludes, op. 28* by Fryderyk Chopin. This chapter also attempts to determine the general characteristics of this musical genre. The following four sections are dedicated to the afore mentioned composers and their preludes.

The next section refers to the neoromantic *Six Préludes* by Turkish composer Ali Darmar. The first chapter delineates the history of music in the Republic of Turkey, which has seen several important cultural changes, including music. The author discusses *Six Préludes* in the following chapters in numerous contexts, amongst others in terms of their form; another aim is to uncover the secrets which led to the underlying creative process and their composition. The works of Ali Darmar are subject to oriental influences – Turkish and Cretan – which in connection with the aesthetics of neoromantic music lead to a unique form of expression. An important factor in creating this chapter were the interviews which the author conducted with the composer Ali Darmar himself.

The third section focusses on *Trois Préludes* by Henri Dutilleux in the context of his life and work. In these mature musical pieces the French composer uses a carefully calibrated and particularly individual musical language. The analysis also mentions certain principles of shaping musical structures, including the compositional technique *écriture en éventail*. The author makes the attempt to outline the composer's aesthetic position derived from French impressionism and

discusses the interpretations with respect to the titles of the three works.

The first 12 pieces from *24 Preludes op. 53* by Nikolai Kapustin are the subject of the fourth section of this thesis. Considering the environment of the former USSR, the composer chose a rather unconventional path of creation – using the musical language of jazz and embedding it into traditional forms of European music. His virtuoso miniatures – classified as *Third Stream* – are shimmering with a variety of different jazz styles, thus the mixture of influences from traditional and modern jazz posing a particularly original combination. The *12 Preludes* are analysed with regard to their original style as well as their form and meta-form.

The fifth section which is dedicated to the *Four Preludes for Piano* by Paweł Mykietyń, includes a chapter on the main principles of postmodernism – the Polish composer's aesthetic position is regarded as a prime example for this stream. The author draws special attention to the form of the works, the minimalist tendencies, euphonic sonorities, the used scales, the compositional techniques and intertextual elements as well as many other unique and interesting characteristics of the said works.

The concluding chapters of the thesis consider the four composer's various approaches to the musical genre *prelude*. In his research, the author recognised his fascination with these compositions which form part of the stylistic pluralism of the last three decades of the 20th century.

Recenzent : Prof. dr hab. Waldemar Andrzejewski
Dziedzina : sztuki muzyczne
Dyscyplina artystyczna : instrumentalistyka

Poznań, 04. 12. 2017 r.

R E C E N Z J A

pracy doktorskiej mgra Jana Gaździckiego

Zleceniodawca recenzji :

Rada Wydziału Wokalno - Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, pismo z dnia 4 października 2017 roku. Zlecenie podjęte na podstawie art. 14 ust.2 pkt. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r poz. 882), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 roku w sprawie szczegółowego trybu i warunków przeprowadzania czynności w postępowaniu doktorskim, postępowaniu habilitacyjnym oraz w postępowaniu o nadanie tytułu profesora, a także w związku z uchwałą Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego z dnia 26 września 2016 roku o wszczęciu przewodu doktorskiego w dziedzinie sztuk muzycznych, dyscyplinie instrumentalistyka **Panu mgr. Janowi Goździckiemu** i wyznaczeniu mojej osoby recenzentem w tym przewodzie.

Wraz z pismem Dziekana informującym mnie o powyższym, otrzymałem:

- dokumentację złożoną przez doktoranta,
- dokumenty z dotychczasowych czynności przewodowych
- pracę doktorską - dzieło artystyczne oraz jego opis pod tytułem : : „**Pluralizm stylistyczny w twórczości fortepianowej ostatnich dekad XX wieku na przykładzie preludiów Pawła Mykietyna, Henriego Dutilleux, Nikołaja Kapustina i Alego Darmara**”

Podstawowe dane o Doktorancie :

Pan mgr Jan Gaździcki, urodził się w 1984 roku w Warszawie. Od roku 1992 mieszka wraz z rodziną w Niemczech gdzie był uczniem Stefana Schmidta i Anatola Ugorskiego. W latach 2002-2008 studiował w Hochschule für Musik und Darstellende Kunst we Frankfurcie nad Menem, początkowo pod kierunkiem Catherine Viekers a od roku 2005 w klasie Joachima Volkmana. W lipcu 2008 uzyskał tytuł akademicki dyplomowanego muzyka. W roku akademickim 2006/2007 był studentem

prof. Andrzeja Jasińskiego w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach jako stypendysta programu *Socrates*. W latach 2008-2010 odbył studia podyplomowe w katowickiej Akademii Muzycznej w klasie prof. Andrzeja Jasińskiego, a następnie studia doktoranckie w tej samej uczelni pod kierunkiem prof. Zbigniewa Raubo. Uczestniczył w wielu kursach mistrzowskich prowadzonych przez wybitnych artystów, jak: Dmitrij Baszkirow, Boris Bloch, Paul Gulda, Andrzej Jasiński, Konrad Richter czy Anatol Ugorski.

Odnosił istotne sukcesy na wielu konkursach pianistycznych. Uzyskał m. in. :

- II nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Chopinowskim Krajów Bałtyckich w Narwie (2002)

- III nagrodę na *International Piano Competition Palma de Mallorca* (2012)

- nagrodę specjalną *Ulvi Cemal Erkin Award* za najlepszą interpretację dzieł kompozytora tureckiego na *International Piano Competition Orchestra Sion Istanbul* (2013)

- wyróżnienie na Międzynarodowym Konkursie Radiowym *Concertino Praha* (2002)

Doktorant był wielokrotnie wyróżniany i nagradzany przez liczne fundacje i instytucje. Za osiągnięcia w dziedzinie muzyki, m.in. w roku 1999 otrzymał prestiżową nagrodę *Kulturpreis* przyznawaną przez Main-Kinzig-Kreis w dziedzinie kultury. Kandydat prowadzi intensywną działalność koncertową zarówno jako solista jak i kameralista, głównie w Niemczech, ale także w innych krajach : Polsce, Szwajcarii, Austrii, Anglii, Francji, Hiszpanii, Luksemburgu, Norwegii, Turcji, Estonii.

Działalność artystyczna zgodnie z obowiązującymi przepisami nie podlega ocenie recenzenta, niemniej jednak uważam, że aktywność w tym zakresie nie mogła pozostawać bez wpływu na poziom pracy doktorskiej. Działalność artystyczna i doświadczenia z niej płynące dawały mocne : praktyczne i teoretyczne podstawy, dla realizacji pracy doktorskiej zarówno w jej warstwie artystycznej jak i opisowej

Ocena pracy doktorskiej :

Praca doktorska Pana mgra Jana Gaździckiego pod tytułem : „**Pluralizm stylistyczny w twórczości fortepianowej ostatnich dekad XX wieku na przykładzie preludiów Pawła Mykietyna, Henriego Dutilleux, Nikołaja Kapustina i Alego Darmara**” składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz opisu tego dzieła.

Dziełem artystycznym jest zarejestrowane na płycie CD wykonanie : Czterech Preludiów na fortepian Pawła Mykietyna, Sześciu Preludiów na fortepian Alego Darmara, Trzech Preludiów na fortepian Henriego Dutilleux oraz Dwunastu Preludiów z cyklu *24 Preludes in jazz style op. 53* Nikołaja Kapustina.

Wybór kompozytorów i dzieł, a także forma utworów składających się na dzieło artystyczne są z całą pewnością bardzo trafne. Pozwalają udowodnić zasadniczą tezę pracy o pluralizmie stylistycznym utworów fortepianowych ostatnich dekad XX wieku wpisującym się w pluralizm stylistyczny dwudziestowiecznej twórczości muzycznej w ogóle, z jej różnorodnością stylów, form, tendencji i kierunków.

Preludia Pawła Mykietyna Doktorant wykonuje znakomicie. Skrupulatnie realizując zalecenia kompozytora w zakresie artykulacji, dynamiki i pedalizacji świetnie uchwycił charakter poszczególnych preludów i ich sonorystyczne walory. Nagranie zrealizowane zostało na dość dużym pogłosie. Nie wpłynęło to jednak negatywnie na wyrazistość artykulacyjną we fragmentach wykonanych zgodnie z precyzyjnie oznakowanym przez kompozytora, bardzo długim pedałem. Natomiast pogłos ten procentował bardzo pięknym, wybrzmiewającym *pizzicato* we fragmentach oznaczonych *senza pedale*.

Neoromantyczne w wyrazie *Six preludes* Ali Darmara zabrzmiały w wykonaniu Pana Gaździckiego bardzo przekonująco. Doktorant bardzo sugestywnie oddał emocjonalną zmienność charakteru tych kompozycji od narracyjnego, przechodzącego w przejmującą kulminację pierwszego preludium, poprzez ludowo-taneczne i żartobliwe, aż po romantycznie melancholijne preludium szóste. To ostatnie zabrzmiało szczególnie pięknie, a subtelne aczkolwiek niezapisane przez kompozytora *rubato* jeszcze dodało uroku tej kompozycji. Szkoda tylko, że pianista nie pokusił się by w środkowej części uzyskać większe legato zwłaszcza w warstwie akordowej partii lewej ręki.

Bardzo pięknie zabrzmiały również *Preludia* H. Duitellux. Te, nie waham się użyć tego słowa - wyrafinowane utwory, wyrafinowane zarówno w wysmakowanych pomysłach sonorystycznych, artykulacyjnych jak i dynamicznych, znalazły w Doktorancie znakomitego wykonawcę. Pan Gaździcki przekonująco je *interpretuje*, w pełni zgodnie z etymologią tego słowa. Wykorzystując wszystkie możliwości brzmieniowe i artykulacyjne fortepianu świetnie operuje też czasem i pedalizacją uzyskując zamierzoną, jak z jego słów wynika, zmysłowość współbrzmień i emocjonalną żywiołowość. Wszystko to ogniskuje się w najbardziej rozbudowanym preludium ostatnim, będącym bardzo efektownym zwieńczeniem cyklu.

Ostatnia część dzieła artystycznego przedstawionego w ramach przewodu doktorskiego - a mianowicie Mikołaja Kapustina *Preludia nr 1 – 12 z cyklu 24 Preludes in jazz style op. 53* przedstawiają Doktoranta jako pianistę świetnie czującego aię w stylistyce jazzowej. Wirtuozowskie przebiegi imponują precyzją wykonania na co składa się wyrazistość rytmiczna i artykulacyjna, balladowe zaś preludia ujmują piękną poetyką i z lekka ascetyczną ekspresją na co składa się m.in. charakterystyczny w swej artykulacji rodzaj legata. Duży pogłos w jakim nagrane zostały recenzowane utwory tworzy dźwiękowo-przestrzenną aurę. Drobną krytyczną uwagę, to może zbyt mało piana i w związku z tym małe kontrasty dynamiczne w preludiach: 4, 6, 10.

Reasumując, wykonanie dzieła artystycznego dowodzi, że Pan Jan Gaździcki jest pianistą dysponującym znakomitym warszatem pianistycznym, posiadającym frapującą wyobraźnię muzyczną i umiejętność kształtowania zamierzonego dźwięku, a także różnicowania artykulacji.

Niezmiernie interesujący jest też, bardzo zresztą obszerny, opis dzieła artystycznego. Kandydat swoje rozważania zawarł na 126 stronach druku w ramach pięciu rozdziałów, opatrzonych wstępem i zakończeniem, a także bibliografią. Bardzo

wnikliwe opracowanie poszczególnych części opisu pracy doktorskiej w pełni uzasadnia formę zwieńczenie każdej z tych części odrębnym podsumowaniem. Całość opisu pracy kończą „Refleksje” (niezależnie od formalnego „Zakończenia”) poświęcone zagadnieniom tradycji i innowacji muzycznego gatunku *preludium*, a także pluralizmowi stylistycznemu w kontekście omawianych dzieł. Od strony formalnej nie znajduje uzasadnienia umieszczenie streszczenia *Opisu* na początku całego tekstu, nawet przed spisem treści i grzecznościowymi podziękowaniami. Zwyczajowo streszczenie, i to w języku angielskim umieszcza się przy końcu pracy. Streszczenie w języku angielskim znajduje się w elektronicznej dokumentacji Kandydata, natomiast w formie pisemnej znajduje tylko swój ślad (jest tylko niejako awizowane) w formie podziękowania pod adresem osoby, która dokonała tłumaczenia.

Pierwsza część *Opisu* poświęcona jest genezie i charakterystyce *preludium* jako gatunkowi muzycznemu. Przedstawiając w sposób bardzo interesujący rozwój tego gatunku, Doktorant określa też swój subiektywny stosunek do tego rozwoju. Przedstawia na tle różnorodnych w formie i charakterze preludium, w toku ich historycznego rozwoju, dzieła jego zdaniem fundamentalne, daleko wykraczające poza ich znaczenie jako egzemplifikacji gatunku, a mianowicie *Das Wohltemperierte Klavier Jana Sebastiana Bacha i 24 Preludia op. 28 Fryderyka Chopina*. Każda dalsza część *Opisu* poświęcona jest kolejno poszczególnym cyklom preludium i stanowić może samodzielną pracę zważywszy na przyjętą przez Autora formę rozważań. Jest to o tyle istotne, że poszczególne człony pracy mogą być upowszechniane jako samodzielne publikacje. Każda z części przynosi szczegółową wiedzę o kompozytorze zarówno w zakresie jego życia, jak i charakterystyki twórczości. To stanowi punkt wyjścia do szczegółowych rozważań Doktoranta, w których poprzez analizę stylistyczną, formalną, fakturalną i harmoniczną, a także omówienie środków charakteryzujących warsztat kompozytorski danego twórcy, dokonuje określonych wskazań wykonawczych.

Szczególną wartością *Opisu*, jak zresztą i całej pracy doktorskiej, jest przedstawienie życia i dzieła tureckiego wybitnego kompozytora Ali Darmara. Niewątpliwie przybliżenie sylwetki i twórczości kompozytora w zasadzie w Europie nieznanego ma wartość szczególną i dobrze wpisuje się w samą ideę pracy doktorskiej.

Opis dzieła artystycznego jest świadectwem erudycji jego autora oraz dowodzi wysokiej umiejętności przeprowadzania badań analitycznych i w konsekwencji wyciągania wniosków. Jest napisany komunikatywnym i bardzo ładnym językiem.

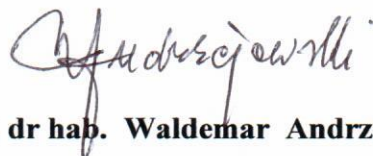
Myślę, że *opis* dzieła artystycznego z nawiązką spełnia normy werbalizacji artystycznych zamierzeń i poglądów prezentowanych w postępowaniu doktorskim. Opracowanie to mogłoby z powodzeniem funkcjonować w obiegu społecznym jako samodzielna publikacja. *Opis* dzieła artystycznego imponuje wnikliwością badań analitycznych i konstatacji.

Konkluzja

W świetle tego co powyżej, stwierdzam, że Pan mgr Jan Gaździcki w swej pracy doktorskiej pt. **„Pluralizm stylistyczny w twórczości fortepianowej ostatnich dekad XX wieku na przykładzie preludium Pawła Mykietyna, Henriego Dutilleux,**

Nikolaja Kapustina i Alego Darmara” zaprezentował oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego i wykazał się wysokimi umiejętnościami oraz wiedzą teoretyczną w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Uważam, że Kandydat posiadał w pełni umiejętność prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej i spełnia wymagania określone w art. 13 ustawy z dnia 14. 03. 2003 r.

Pracę doktorską Pana mgra Jana Gaździckiego przyjmuję.

Prof. dr hab. Waldemar Andrzejewski

Dr hab. Michał Szczepański

Wrocław, 13.12.2017

Akademia Muzyczna im. Karola Lipińskiego

Pl. Jana Pawła II nr.2

Dziedzina : Sztuki Muzyczne

Dyscyplina Artystyczna: Instrumentalistyka

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Instrumentalny, pismo z dnia 4 października 2017 roku na podstawie Uchwały z dnia 26 września 2016 roku. Zlecenie zostało podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz. 1365, art. 14 ust. 2 pkt. 2.)

Dotyczy:

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach z dnia 15 stycznia 2015 roku w sprawie:

- wszczęcia na wniosek mgr Jana Gaździckiego z dnia 19 grudnia 2014 roku przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Uchwała Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach z dnia 26 września 2016 roku w sprawie:

- wyznaczenia recenzenta

W świetle Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 595, ze zmianami Dz. U. nr 164, poz. 1365 z dnia 17.08.2005 r., tekst jednolity art. 6 ust. 1 - 3) Rada Wydziału Instrumentalnego Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka. Do nadesłanego mi przez Przewodniczącego Rady Wydziału Instrumentalnego Akademii

Muzycznej w Katowicach, Dziekana, prof. zw. dr hab. Feliksa Widery pisma z dnia 15 stycznia 2015 roku, informującego o wszczęciu 15.01 2015 roku przewodu doktorskiego i wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej pana Jana Gaździckiego " **Pluralizm stylistyczny w twórczości fortepianowej ostatnich dekad XX wieku na przykładzie preludiów Pawła Mykietyna, Henriego Dutilleux, Nikołaja Kapustina i Alego Darmara**" została dołączona stosowna dokumentacja.

Niniejszym stwierdzam, że w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku art. 14 ust.2 pkt. 2, Rada Wydziału Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wszczęciu przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka oraz wyznaczeniu mej osoby recenzentem pracy doktorskiej pana mgr Jana Gaździckiego.

Podstawowe dane o kandydacie

Jan Gaździcki urodził się w Warszawie w 1984 roku. Od 1992 roku mieszka w Niemczech. W 2008 roku ukończył Hochschule fuer Musik und Darstellende Kunst we Frankfurcie nad Menem. Uczył się pod okiem takich podagogów jak: Stefan Schmidt, Anatol Ugorski, Joachim Volkmann. W roku akademickim 2006/2007 studiował w ramach wymiany programu Socrates w klasie prof. Andrzeja Jasińskiego w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach, w której również odbył studia podyplomowe. Kolejnym etapem edukacji były studia doktoranckie pod opieką prof. Zbigniewa Raubo ukończone w 2014 roku. Jan Gaździcki posiada cenne nagrody i wyróżnienia na licznych regionalnych i międzynarodowych konkursach pianistycznych. Wśród najbardziej znaczących należy wymienić: II nagrodę na Międzynarodowym Konkursie Krajów Bałtyckich w Narwie (2002), III nagrodę na International Piano Competition Palma de Mallorca (2012) czy Nagrodę specjalną Ulvi Cemal Erkin Award za najlepszą interpretację dzieł kompozytora tureckiego na International Pano Competition Orchestra 'Sion Istambul (2013). Wielokrotnie uczestniczył w mistrzowskich kursach prowadzonych przez cieszących się światową sławą pianistów-pedagogów takich jak : Dmitrij Baszkirow, Boris Bloch, Paul Gulda czy wspomniany już wcześniej Andrzej Jasiński i Anatol Ugorski.

Na duże uznanie zasługuje bogata działalność estradowa i dydaktyczna o europejskim zasięgu a także obszerny repertuar jakim pianista dysponuje.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Jana Gaździckiego pt. **"Pluralizm stylistyczny w twórczości fortepianowej ostatnich dekad XX wieku na przykładzie preludiów Pawła Mykiety, Henriego Dutilleux, Nikołaja Kapustina i Alego Darmara"** zawiera dzieło artystyczne w formie zapisu elektronicznego (płyta CD) oraz jego opisu wraz z analizą.

Nagranie zawiera następujące utwory:

Paweł Mykiety (1971*)
Cztery Preludia na fortepian (1992)
Ali Darmar (1946*)
Six Préludes (1971-2003)
Henri Dutilleux (1916-2013)
Trois Preludes (1994)
Nikołaj Kapustin (1937*)
24 Preludes in Jazz Style Op. 53 – nr 1-12

Nagranie zostało dokonane w Bazylei w 2015 roku. Reżyserem dźwięku jest autor nagrania. Jeśli chodzi o aspekt techniczny nagrania pewien dyskomfort przy odsłuchu niektórych utworów sprawia falujący, o zmiennej amplitudzie dynamicznej pogłos. Opis dzieła mógłby być ułożony w tej samej kolejności, w której zostały utrwalone utwory na płycie.

Ali Darmar - *six Preludes* -pierwsze dwa preludia zostały opatrzone przez kompozytora tytułami, co stanowi cenny rodzaj drogowskazu dla wykonawcy, pobudzając wyobraźnię i wprowadzając słuchacza w sugerowany tytułem nastrój. Niektóre preludia posiadają jeszcze dedykacje, co jest nawiązaniem do utworów z czasów romantyzmu. Pianista doskonale zrealizował wszelkie wskazówki wykonawcze i nagrał cykl sześciu preludiów z ogromną wrażliwością na koloryt brzmienia. Na uznanie zasługuje naturalność w prowadzeniu muzycznej narracji i wycucie subtelności stylistycznych. Dogłębna analiza formy i warstwy harmonicznego preludiów zaowocowała interpretacją przemyślaną i logiczną.

Dostrzeżone zostały przez wykonawcę liczne wpływy muzyki etnicznej, a użyte odpowiednio środki pianistyczne, takie jak artykulacja, pozwoliły je właściwie uwypuklić. Według wiedzy doktoranta utwory te w komplecie nie doczekały się jeszcze rejestracji.

Znaczącą i niekwestionowaną dodatkową wartością nagrania jest bezpośredni kontakt wykonawcy z tureckim kompozytorem w Stambule oraz rodzaj "swoistej autoryzacji" przez twórcę interpretacji preludiów.

Henri Dutilleux - *Trois Preludes* - Doktorant dogłębnie przestudiował twórczość kompozytora oraz dokonał wielu ciekawych porównań opisywanych preludiów do innych dzieł orkiestrowych i kameralnych francuskiego twórcy. Idąc dalej w tym kierunku zauważył liczne cechy, które nawiązują do utworów Debussiego, Chopina i Schumanna. Przeprowadzona dogłębnie analiza formalna świadczy o dużym zaangażowaniu emocjonalnym i intelektualnym. Doktorant wnikliwie opisał te miniatury posługując się wielokrotnie bogatą terminologią muzykologiczną, jednocześnie wzbogacając opis o wskazówki istotne z punktu widzenia wykonawcy. Interpretacja trzech preludiów Dutilleux jest przemyślana, plany brzmieniowe są czytelne, a panowanie nad czasem i przestrzenią brzmieniową podnosi walory estetyczne prezentowanej muzyki.

Nikołaj Kapustin -preludia 1-12 z cyklu *24 Preludes in jazz style op.53*

W budowie formalnej kompozycji nawiązują do największych tradycji w historii gatunku (J.S.Bach- Das Wohltemperierte Klavier, F.Chopin-24 preludia op.28), natomiast w stylistyce i harmonii są bliższe muzyce jazzowej. Autor niniejszej pracy dokonał analizy i opisał podstawowe style obowiązujące w jazzie, celnie ukazując ich zastosowanie w poszczególnych preludiach. Trafnie opisał elementy spajające cykl, takie jak powiązania harmoniczne czy pokrewieństwa motywiczne i melodyczne. Analiza aplikatury, zaproponowanej przez samego kompozytora potwierdza jego wnikliwe podejście do praktycznych zagadnień wykonawczych. Interpretacja 12 preludiów jest wirtuozowska i efektowna. Pianista prezentuje wysoki poziom wykonawczy i doskonałe umiejętności pianistyczne odnajdując się znakomicie w specyfice muzyki jazzowej.

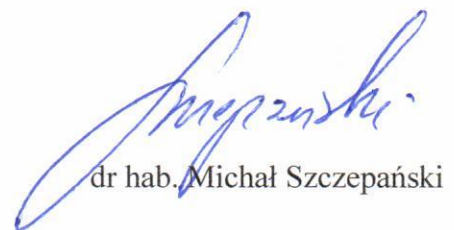
Paweł Mykietyn - *Cztery preludia na fortepian* - pianista potwierdza wszechstronną znajomość literatury fortepianowej znajdując analogie fakturalne i harmoniczne postmodernistycznych preludiów Mykietyna z dziełami innych kompozytorów. Prezentuje te miniatury w bardzo przekonujący sposób odnajdując bardzo ciekawe efekty brzmieniowe. Pedalizacja jest dokładnie przemyślana i właściwie służy tym zamierzeniom. W IV preludium artysta pozwolił sobie na może zbyt swobodne potraktowanie rytmu w części "molto misterioso". Całościowo nagranie jest bardzo przekonujące i wartościowe.

Podsumowanie:

Dysertacja Jana Gaździckiego pt. **"Pluralizm stylistyczny w twórczości fortepianowej ostatnich dekad XX wieku na przykładzie preludiów Pawła Mykiety, Henriego Dutilleux, Nikołaja Kapustina i Alego Darmara"** ze względu na podjętą w niej tematykę jest niezwykle wartościowa. Opisuje techniki, style kompozytorskie, cechy charakterystyczne twórczości czwórki współczesnych kompozytorów na przykładzie formy jaką jest preludium. Dogłębna znajomość literatury fortepianowej oraz umiejętność jej analizy pozwala doktorantowi odnaleźć pokrewieństwa i nawiązania do twórczości kompozytorów z epoki baroku oraz romantyzmu. Utrwalony repertuar jest w większości mało znany i rzadko wykonywany, co stanowi dodatkową wartość poznawczą. Na szczególną uwagę zasługują umiejętności oraz rzetelność z jaką doktorant dokonuje indywidualnej analizy formy przy pomocy autorskich tabel i dogłębnej wiedzy. Jego przemyślenia dotyczące interpretacji w połączeniu z wysokim poziomem wykonawczym stanowią o ogólnej wartości rozprawy. Umiejętności pianistyczne, wrażliwość i kreatywność pozwoliły doktorantowi na realizację indywidualnej wizji wykonywanych utworów.

Pan mgr Jan Gaździcki rozwiązał podjęte w pracy zagadnienia artystyczne i spełnił wymagania art. 13 Ustawy z dnia 14.03. 2003 roku.

Stawiam wniosek o jej przyjęcie.

dr hab. Michał Szczepański